

Liquidambar – de amberboom

Wat is er (voor ons dendrologen) mooier dan te zien waar bomen in hun natuurlijke verspreidingsgebied groeien. Dit geeft, naast de kick om daar te zijn, een berg aan informatie over onder andere hun toepassingsmogelijkheden. Bijvoorbeeld de amberboom *Liquidambar*.

Ik zag een bos achter de kustlijn van North Carolina in een rivierdelta waar de bomen met hun voeten net boven het water stonden. Ik had nooit gedacht dat dit een boom was voor natte gronden. Die associatie had ik niet gelegd omdat ik de boom alleen kende als Nederlandse stadsboom, in een boomspiegel van een vierkante meter in een zandbed voor de verharding. Voorts viel op dat *Liquidambar styraciflua* tamelijk massaal in dichte bestanden kan groeien. Vooral op plaatsen waar een verstoring van de vegetatie heeft plaatsgevonden (kapvlakten, verlaten weides) behoort een pioniervegetatie met onder andere de amberboom tot de mogelijkheden.

Volwassen bomen produceren veel en vrij fijn zaad dat met de wind gemakkelijk ver wordt verplaatst.

Verspreiding en gebruik

Ook een andere snelgroeiende pionierboom, de tulpenboom *Liriodendron tulipifera*, wordt wel aangetroffen in zulke vegetaties. Kenmerk van deze pionierbomen is dat zij lichtbehoefstig zijn en geen schaduw verdragen. Het vegetatietype 'River floodplain forest' of

Liquidambar styraciflua in het wild in het Swamp Corkwood Conservation Area, Missouri, VS

Foto: Gert Fortgens

'Bottomland hardwood forest' geeft goed aan waar de amberboom zoal groeit. Hij groeit echter ook op drogere standplaatsen. De term 'hardwood' wordt gebruikt ter onderscheid van de coniferen en geeft geen kwaliteit aan van het hout. Toch wordt het hout van de amberboom zeer gewaardeerd en is het een redelijk belangrijke bosboom. Omdat het hout zich goed laat bewerken en goed tot glans is te brengen wordt het namelijk veel toegepast in de meubel- en fineerindustrie. De boom wordt ook gebruikt voor de winning van storax of american styrax, een gomachtige substantie die wordt gebruikt als geur- en smaakstof. Vooral in Honduras zijn plantages voor de winning van deze gom. Het verspreidingsgebied van de amberboom strekt zich uit van enkele bergpopulaties in Mexico en Midden-Amerika (de verklaring hiervoor is dat het resten zijn daterend uit de ijstijden) langs de oostkust van de Verenigde Staten tot aan de staat New York.

(On)bekende cultivars

Een niet vaak geziene vertegenwoordiger van het geslacht is *Liquidambar orientalis*. Deze komen voor in Turkije. De groeiwijze is meestal struikvormig tot een kleine meerstammige boom. Het blad is diep ingesneden en kleurt goudgeel in de herfst. In Turkije wordt hiervan de Levant Storax gewonnen. Uit China en Taiwan kennen we *Liquidambar formosana*. Tegenwoordig wordt *L. formosana* var. *monticola* niet meer als aparte variëteit gezien van de soort. Ook uit China komt *Liquidambar acalycina*. Deze boom is ondervertegenwoordigd in het gangbare sortiment. Wellicht komt dat omdat deze soort pas laat (na 1980) is ingevoerd.

De amberboom is redelijk bekend als middelgrote tot grote sierboom in particuliere tuinen en in het openbaar groen. Bekende eigenschappen zijn de fraaie herfstkleuren en het op een esdoorn gelijkende blad. Verdere kenmerken zijn de gegroefde bast,

(vaak) kurklijsten aan de twijgen en de ronde vruchten (kauwgomballen). Een minnetje is dat nog wel eens bij harde wind een tak wil uitbreken, of erger de hele kop zoals een paar jaar geleden bij ons in Trompenburg gebeurde.

Enkele opvallende cultivars van *Liquidambar styraciflua* zijn:

'Gum Ball' - compacte groeiwijze, ronde kroon

'Pendula' - treurvorm

'Rotundiloba' - bladlobben stomp, geen herfstkleur

'Stared' - spits blad met goede herfstkleur

'Silver King' - blad witbont

'Variegata' - blad geelbont

'Worplesdon' - blad diep ingesneden

Naast deze bestaan er nog talloze andere selecties die verschillen in kroonopbouw en vooral in de herfstkleur. Veelal zet de herfstkleur boven in het topje van de boom in met een paars-rode verkleuring van het blad en de verkleuring zakt af naar onder in de kroon. In de herfst kan onder de bomen een kleurenspektakel van het afgevallen blad op de grond een fantastische aanblik opleveren. □

Herfstkleur van *Liquidambar formosana*

Foto: Gert Fortgens